

DASHBOARD VOORKOMT PROBLEMEN OP ARBEIDSMARKT

‘NU STAAT ALLES VOOR IEDEREEN ALTIJD OP EEN RIJTJE’

FOTO: SHUTTERSTOCK

Het online Dashboard Onderwijs-Arbeidsmarkt Chemie van de VNCI en de Topsector Chemie bundelt alle relevante cijfers over chemie-opleidingen en -vacatures. Beleidsmakers kunnen zo betere keuzes maken, terwijl bedrijven problemen met vacatures kunnen voorkomen. “We houden hiermee de vinger aan de *human capital*-pols.”

Tekst: Inge Janse

Nu de economie opkrabbelt, komt ook de chemische industrie uit haar dal. Dat blijkt uit zaken als de stijgende productie en bezettingsgraad, maar ook uit het toenemende aantal vacatures dat er in de sector is. De situatie is voor de chemie nog niet problematisch, met zo'n 5 procent van de te vervullen banen. Maar stijgt dat verder, dan ontstaat er druk op de bedrijfsvoering en de broodnodige innovatie. “Is de *human factor* niet op orde, dan komt daar niets van terecht”, weet Onno de Vreede. Bij de VNCI werkt De Vreede als hoofd Innovatie en Human Capital, en vanuit die functie is hij ook actief als Human Capital-coördinator van de Topsector Chemie. Hij steekt zo veel mogelijk van zijn tijd in programma's gericht op beschikbaarheid van voldoende goed opgeleid menselijk kapitaal voor de chemische industrie.

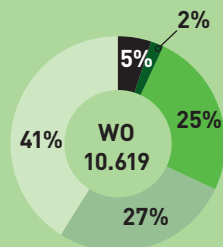
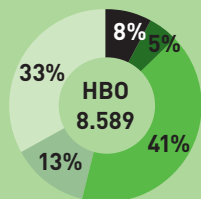
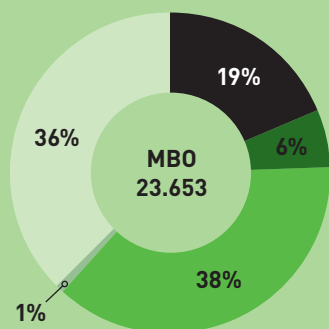
Om dat doel zo goed mogelijk te bereiken, heeft hij binnen de Topsector Chemie een nieuw instrument in het leven geroepen: het Dashboard Onderwijs-Arbeidsmarkt Chemie. Deze online database (die halverwege 2017 gelanceerd is) heeft een gebruiksvriendelijke interface, zodat iedereen met de onderliggende data aan de slag kan en zelf tabellen en grafieken met de gewenste informatie kan samenstellen.

Enkele muisklikken

Zo kun je in enkele muisklikken boven water krijgen hoeveel mensen chemie studeren (inclusief niveau en richting), wat de te verwachten uitstroom is, hoeveel vacatures er in de sector zijn (en waar bedrijven precies naar op zoek zijn), en dus of de match tussen vraag en aanbod goed in balans is. ▶

AANSLUITING ONDERWIJS OP ARBEIDSMARKT EN DOORSTROOM

Sectoren waar gediplomeerde chemiestudenten (die in de periode 2004-2013 minimaal één relevant chemiediploma hebben behaald) terechtkomen (de laatste baan die zij gehad hebben in de periode 2010-2014). De uitstroom naar arbeidsbemiddeling (SBI 78) is buiten beschouwing gelaten. SBI 20: Vervaardiging van chemische producten, SBI 22: Vervaardiging van producten van kunststof en rubber, SBI 19: Vervaardiging van cokesovenproducten en aardolieverwerking, SBI 21: vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten. Chemie-breed: verzameling van een aantal economische sectoren die raken aan de chemie (uitstroom naar onderwijs is apart uitgelicht).

- Topsector Chemie (SBI 20+22)
- Chemie-aanpalend (SBI 19+21)
- Chemie-breed (o.a. gezondheidszorg, onderwijs, voeding)
- Onderwijs
- Overig (exclusief arbeidsbemiddeling)

DRIE INZICHTEN UIT HET DASHBOARD ARBEIDSMARKT

Na een klein jaar gebruik heeft het dashboard in ieder geval voor drie belangrijke inzichten gezorgd, vertelt HCA-coördinator Onno de Vreede.

- 1 De uitstroom van afgestudeerde chemici is sterk toegenomen. "Dat was voor mij een heel prettige constatering. Blijkbaar heeft het beleid om instroom te bevorderen echt gewerkt."
- 2 Veel chemici komen niet in de chemie terecht. "80 procent of meer gaat elders werken. Van de mbo'ers gaat een kwart in de chemie werken, maar voor het wo is dat maar 5 procent. Dat is niet per se een slecht teken. Chemici zijn breed nodig in de maatschappij, in het onderwijs, maar vooral ook bij toepassingen van chemie. Als chemische industrie hebben we op deze manier een goede buffer aan chemici. Bovendien kan de chemie op zoek naar de allerbeste mensen, want er zijn er genoeg."
- 3 Het aantal vacatures in de chemische industrie neemt toe. "Daarbij helpt het dashboard, want je kunt dat aantal illustreren en uitsplitsen, zoals naar type vacatures en benodigde opleidingen. Voor C3 is dit heel belangrijk om te zien, want zij weten dan waar extra aandacht nodig is. Ook chemiebedrijven weten zo waar ze zich op moeten richten. Met het aantal chemici zit het wel goed, maar voor andere functies, zoals in werktuigbouw, elektro en maintenance, is er krapte op de arbeidsmarkt. Want ook andere branches trekken aan die mensen."

De onderliggende database maakt onder meer gebruik van gegevens van het CBS, UWV en vacaturesites. De Vreede: "Voorheen zat al deze kennis opgesloten en was niet met elkaar in verbinding gebracht. Voor het eerst in de geschiedenis is alles nu ontsloten en gebundeld. We werken de data ook jaarlijks bij met de laatste gegevens. Bovendien creëren we zelf nieuwe informatie, zoals voorspellingen voor de uitstroom van chemieopleidingen in 2020, gebaseerd op instroomcijfers en slagingspercentages. Dat vind je nergens anders."

Monitor

Door het dashboard kan de Topsector Chemie ontwikkelingen bij opleidingen en op de arbeidsmarkt scherp in de gaten houden. De Vreede: "We misten een monitor om te bepalen of de situatie wel beter werd door onze activiteiten. Moeten we bijvoorbeeld wel of niet een numerus fixus instellen voor bepaalde chemie-opleidingen? En waar speelt het tekort aan docenten chemie? Met dit dashboard houden we de vinger aan de *human capital*-pols."

De Topsector Chemie blijft naast nieuwe data ook nieuwe functies aan het dashboard toevoegen. Afgelopen februari zijn bijvoorbeeld *smart buttons* toegevoegd, zodat gebruikers snel kunnen inzoomen op een opleidingsniveau. Op de planning staat onder meer een prognose van de te verwachten vervangingsvraag van che-

mici en niet-chemici in alle chemie-gerelateerde sectoren. "We kijken daarvoor naar de leeftijdsopbouw in elke sector, dan kun je de uitstroom voorspellen."

Effect acties

Het idee voor het dashboard ontstond vanuit de Human Capital Agenda van de Topsector Chemie. "Dat programma bevat allemaal goede acties, maar we misten een totaaloverzicht van *facts and figures* voor opleidingen en de arbeidsmarkt. Dat heb je nodig om iets te kunnen zeggen over het effect van je inzet." De Vreede doelt bijvoorbeeld op de aandacht die er de afgelopen tien jaar was voor de instroom van studenten naar chemie-opleidingen. Die is spectaculair gestegen, iets wat het dashboard eenvoudig zichtbaar kan maken (zie kader).

Het dashboard, gemaakt door onderzoeks- en adviesbureau Dialogic, kwam tot stand via input van C3, OVP, mbo-, hbo- en wo-opleidingen, COAST en ISPT. "We hebben dus heel breed gekeken naar wat erin moet om het dashboard functioneel te maken. Het is echt een breed gedragen platform." Het dashboard helpt om betere beleidskeuzes te maken, besluit de Vreede. "Er zijn altijd veel vragen over hoe zaken precies in elkaar zitten met opleidingen en arbeidsmarkt. De zoektocht was elke keer heel groot. Nu staat alles voor iedereen altijd op een rijtje." ■